

SEPTEMBER 2020

# OMSKÆRING AF DRENGE – FORBUD ELLER EJ?

**Kan der indføres et forbud mod rituel omskæring af drenge, uden at menneskerettighederne krænkes? Spørgsmålet er jævnlige til debat i medierne, blandt fagfolk og i Folketinget. Både tilhængere og modstandere af et forbud bruger menneskerettighederne som argument, men der er ikke noget entydigt svar.**

Danmark indførte i 2003 et forbud mod omskæring af piger. Omskæring af drenge er ikke forbudt, da det betragtes som et mindre vidtgående indgreb. Styrelsen for Patientsikkerhed skønner, at der i Danmark årligt foretages omkring 2.000 ikke-terapeutiske omskæringer af drenge.

## DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSKONVENTION

I Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er blandt andet følgende rettigheder og hensyn relevante for spørgsmålet om omskæring:

- Forbuddet mod umenneskelig og nedværdigende behandling og retten til privatliv beskytter en persons fysiske integritet, hvilket taler for et forbud. Omvendt vil et forbud være et indgreb i retten til familieleven, herunder forældres ret til at opdrage deres børn.
- Tros- og religionsfriheden giver – med visse begrænsninger – trossamfund, religiøse grupper og individer ret til at praktisere deres religiøse traditioner.

Omskæring af drenge spiller en central rolle i jødedommen og islam. Det taler imod et forbud.

- Et forbud vil i praksis særligt ramme bestemte religiøse minoriteter i Danmark, idet majoritetsbefolkningen ikke praktiserer religiøs omskæring, hvilket også taler imod et forbud.

Ingen af Europarådets lande forbyder i dag omskæring af drenge. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har da heller ikke taget stilling til, om staterne kan eller skal forbyde omskæring af drenge.

Hvis Menneskerettighedsdomstolen en dag skal tage stilling til spørgsmålet om omskæring af drenge, vil den lægge vægt på tros- og religionsfriheden, privat- og familieleven og sundhedsfaglige vurderinger.

Derudover vil domstolen tillægge hensynet til barnet særlig betydning i vurderingen af, om der er opnået en rimelig balance mellem de forskellige menneskerettigheder.

## **FN'S MENNESKERETTIGHEDSBESKYTTELSE**

FN's specialrapportør for tros- og religionsfrihed har argumenteret for, at religiøs omskæring foretaget under sundhedsforsvarlige forhold bør respekteres som en del af tros- og religionsfriheden.

FN's Børnekomité har udtrykt bekymring over omskæring af drenge, der udføres under usikre sundhedsforhold. I 2013 anbefalede komitéen Israel at foretage en undersøgelse af kort- og langtidskomplikationer ved omskæring af drenge. I FN's Børnekonvention er bl.a. følgende rettigheder og hensyn relevante for spørgsmålet om omskæring:

- Børn bl.a. fra etniske eller religiøse minoriteter har ret til i fællesskab med andre at praktisere deres religion og kultur. Da omskæring er et centralt ritual i visse religioner og kulturer, kan et forbud tolkes som ikke at tage hensyn til barnets ret til at etablere og opretholde et tilhørsforhold til sin religiøse og kulturelle arv.
- Barnets tarv skal komme i første række, og staten skal sikre barnets trivsel. Barnets tarv er et komplekst begreb, der skal indgå i fortolkningen af alle andre rettigheder. Det skal således medtænkes ved ethvert indgreb overfor barnets krop, ligesom det skal indgå i sikringen af barnets ret til at være med i et religiøst fællesskab.
- Et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, har ret til at udtrykke disse i beslutninger, der vedrører barnet.

Synspunkterne skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med barnets alder og modenhed.

- Hvis omskæring defineres som sundhedsskadeligt for barnet, skal staterne tage passende skridt for at forbyde dette.
- Staten skal respektere forældres ret til at vejlede deres børn i udøvelsen af deres religion.

### **DER ER IKKE EN MENNESKERETLIG FACIT-**

Institut for Menneskerettigheder vurderer, at internationale fortolkningsstandarder ikke er entydige i spørgsmålet om omskæring af drenge.

Det kan derfor ikke afvises, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol eller FN's Børnekomité vil finde, at omskæring af drenge er i strid med menneskerettighederne. Omvendt kan det heller ikke afvises, at de vil finde, at et forbud er en krænkelse af konventionerne.

En person, der er blevet omskåret som barn, har – under visse betingelser – mulighed for at klage til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og FN's menneskerettighedskomitéer.